

TÉMA, o kterém se MLUVÍ

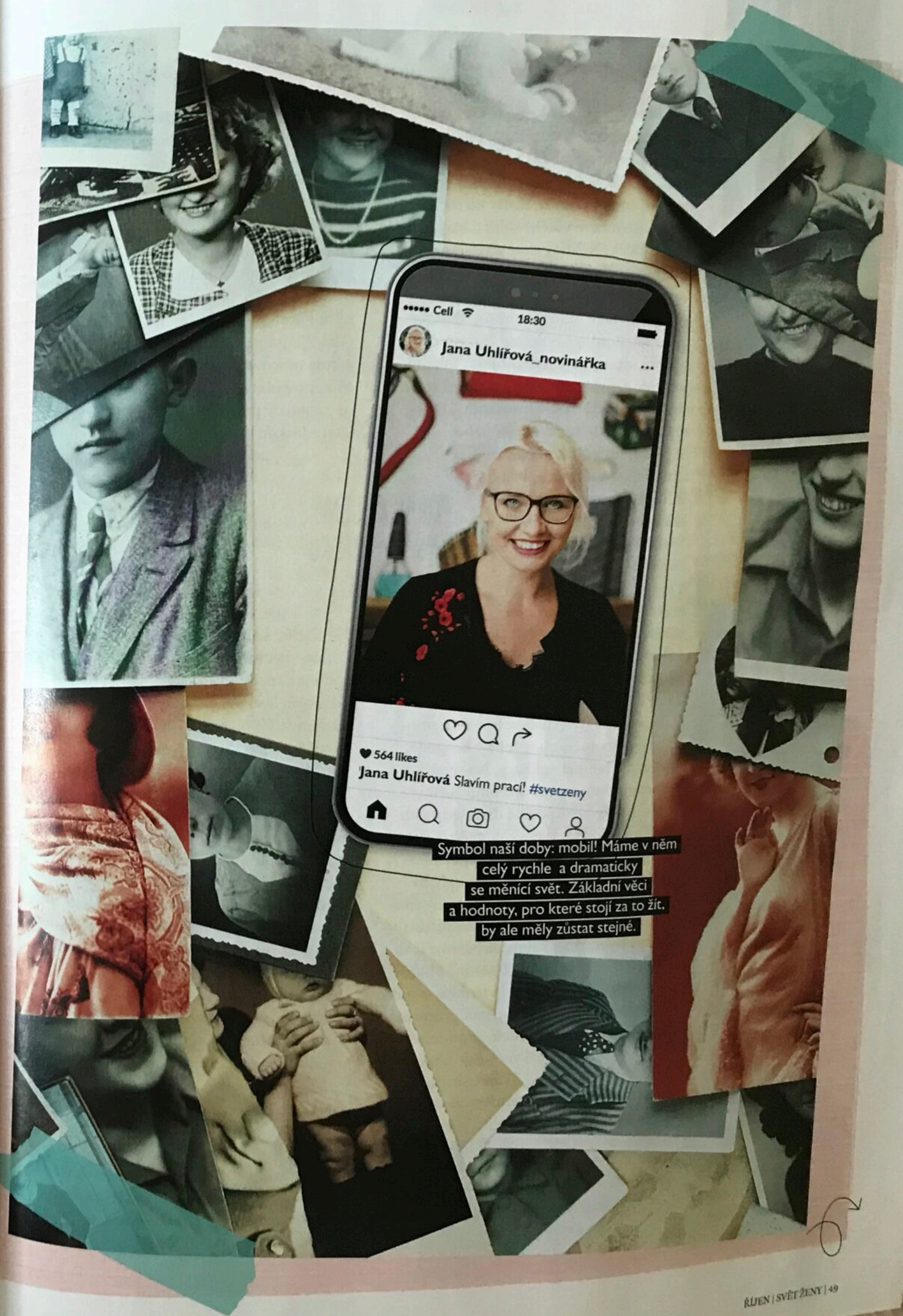

Milá prababičko Boženko,

Naše republika slaví 100 let a redaktorka Jana se na tohle významné výročí zkusila podívat trochu jinak. Osobněji. Způsobem, který vás snad osloví víc než všechny učebnice dějepisu. A možná se po dočtení následujících řádků také zamyslíte, co byste řekla své prababičce o moderní době, kdybyste měla tu možnost...

věřím tomu, že mě dodnes vidíš, i když já Tebe vidět nemůžu. Jsi tam nahoře a dohlížíš na nás na všechny. Vzpomenu si na Tebe pokaždé, když jdu kolem Obecního domu, kde byla tenkrát v roce 1918 samostatná republika z balkonu vyhlášena. Vzpomenu si na Tebe a babičku, které jste tak milovaly Prahu, když jedu domů kolem Pražského hradu (ať tam sedí kdokoliv). To by ses nasmála, kdybys viděla tu hořkosladkou komedii na politické scéně. Brala jsi vše s humorem a s černým humorem bychom trenýrkovou politickou situaci probíraly i dnes. Byla jsi chytrá a důvtipná, prý jsem v něčem po Tobě, čemuž se usmívám. Kéž by! Prokoukla jsi lidi na první pohled. Když se do rodiny přijel představit můj tatínek a pyšně zatroubil před Tvým domem aerovkou, rovnou z okna jsi mu vynadala: „Proč není červená?“ Neměla jsi problém každému říct, co si myslíš. Doufám, že tu odvahu v sobě jednou taky najdu. Naštěstí na rozdíl od Tebe nemusím hledat odvahu přežít válku, postarat se po tragické smrti manžela o hospodu, obrovský dům, děti, přežít nástup komunistů nebo pracovat do úmoru. Příběh republiky, která je krásná, ať je u moci kdokoliv, se totiž někdy až dramaticky prolínal s příběhem naší rodiny. Statečně jsi vzdorovala jak válečným útrapám, tak době, kdy Ti hospodu komunisti sebrali a musela jsi pro ně nejen pracovat, ale ještě jim platit nájem. Z Tvého domu s hospodou si pamatuju

senoseče. Byla jsem tenkrát malinká, seděla na louce, bylo plné léto a svět mi připadal krásný, čistý a neposkrvněný. Intenzivní. Tráva a seno omamně voněly a kolem mě byl jen jas a láska. Horko nebylo spalující, ale hladivé. Jako Tvé ruce, zhrublé tvrdou celoživotní dřinou, které však zněžněly, když přišly vnučky. Pamatuju si z Tvého domu jeho vůni a Tvoji vůni, nadýchané obrovské peřiny, prosklený sekretář s parádním nádobím a porcelánovou panenku, která za sklem seděla s rozprostřenou velikánskou sukni. Vidím prádelnu – valchu, vložkové mýdlo a rozvěšené cejchy, pro malou holčičku nesmírně obrovské a nekonečné, jako se zdál život sám. Připadalo mi, že budu se svými milovanými napořád, protože kam by šli? Pak ses přestěhovala na statek ke své dceři, mé babičce. Měla jsi jen dva zuby, milovala bílou kávu a kůrky od chleba. Vybavuju si, jak jsi ráda sedávala na zápraží na sluníčku. Jak jsi měla v pokojíku knihovnu, obrazy ze zámku a dřevěného Krista, kterého jsem se trochu bála (toho mrtvého zajíce na obrazu se bojím dodnes). Pokojík s knihovnou a horami knih, kde jsem trávila hodiny. Pokaždé když jsme na statek přijeli, sešli jsme se u stolu a vyprávěli – zlatá doba rodiny, zdálo se, že to bude pořád. Bylo mi jen deset, když jsi odešla. Nezapomenu na to víkendové ráno, kdy přišel dopis od babičky se zprávou, že už nejsi. Pamatuju si svůj hlasitý vzlyk, emoce jsem ještě nekontrolovala.

TÉMA, o kterém se MLUVÍ

"SVĚT ŽENY" PŘED 100 LETY

- * Lidé chodili do práce i v sobotu a během války ženy v mnoha profesích zastaly i muže.
- * O sušičce a mikrovlnce si ženy mohly nechat zdát, péče o domácnost jim zabrala hodiny denně, o námaze ani nemluvě.
- * Lidé se více scházeli – muži v hospodách a kavárnách, dámy v cukrárnách a při draní peří, na venkově na návsi pod národním stromem.
- * Teprve roku 1920 získaly ženy volební právo.
- * Necestovalo se tolik jako dnes, automobil byl v zámožnějších rodinách.
- * Ženy z vyšších vrstev si nechávaly šít u švadlen. Šaty se nevyhazovaly, sloužily do roztrhání.
- * Ve 20. letech se ženy dožívaly věku kolem 55 let, postupně se délka života začala zvyšovat.

Vše dnes vypadá jinak, ale to asi v(id)íš. Od každodenních záležitostí po hledání ženicha nebo snoubení kariéry a rodinného života. Bojujeme sami se sebou, ne s režimem. Fotíme životy na sociální síť, abychom viděli, kolik nám jiní dají srdíček. Někteří jsme zůstali normální a sdílíme život s blízkými. Věci a vztahy opravujeme, nevyhazujeme. Vám totiž také nikdo nemusel říkat, že máte šetřit jídlo a oblečení, spravovat rozbité věci nebo jíst organické, lokální čerstvé suroviny. Superpotravin jsi totiž, alespoň někdy, měla plnou spíží... Dnes můžeme my ženy pracovat, nebo ne, volit, řídit auto nebo firmu a nikdo se nad tím nepozastavuje. Nemusíme se vdát, když nechceme, do New Yorku létáme za osm hodin, můžeme být lékařky a kosmonautky... Svět se změnil rychle a dramaticky, ale základní věci, po kterých toužíme, zůstaly stejné. Jsme pořád ženy. Chceme lásku, něhu a okamžiky, pro které stojí za to žít. To hledáme a toho si vážíme. Zatímco za Tvých časů se lidé seznamovali na tancovačkách u Tebe v hospodě, my máme randicí aplikace. Na schůzku už nepotřebujeme gardedámu. Naštěstí. Protože ta by se nestačila divit (zdravím kamarádky oddávající se skotačení na veřejných prostranstvích během prvního rande). Některé namlouvací rituály by gardedámu překvapily natolik, že by čpavek nepomohl. Manželství bylo svátostí na celý život. Dnes s ním zacházíme jako s oblečením a občas ho po sezoně obměníme. Být stará panna byla tenkrát ostuda pro celou rodinu. Většinou pak pracovala u některého ze sourozenců. Zeptám se sestry Terezky, zda mě vezme do služby do Londýna... Dnes si říkáme singles a žijeme zdánlivě bezstarostný život. Píšu zdánlivě, protože sama vidíš, že to není pravda. Že bez lásky je vše poloviční. Mocipáni zůstali u moci a příliš je nezajímá, jak se má Čapkův obyčejný člověk, jak se pinoží, namáhá a snaží. Nemáme tak očividné a silné nepřátele, jako jste

POŘÁD CHCEME
TO SAMÉ. LÁSKU
A NĚHU.

měli vy. Nežijeme uprostřed válečného konfliktu, nikdo nám nebere živnost. O co je ale doba nepřehlednější, o to je těžší držet se základních hodnot, alespoň pro někoho. Nemáme vzory, nemáme tatíčka Masaryka. Ale máme vzpomínky na něj a jeho dobu. Snad se k nobilese zase dostaneme. Snad když republika přežila těch 36 524 sladkých, nebezpečných i dramatických dní, bude to zvládat i dál. I když se se samostatností stále učíme pracovat. Jednou se to naučíme. Milá prababičko, knížky v Tvé knihovně zapadaly prachem, ale pole u statku jsou s láskou obdělávána a zelenina je pořád ta nejsladší na světě.

I koník se tam pase! Silné ženy a romantičtí gentlemani jsou stále k nalezení. A Křivoklátsko, kde jsi, prababičko, žila, je místem srdce naší rodiny. Vždy bude. Na Křivoklátě, kde jsi také žila, se brali mí rodiče (vždyť jsme tam vlastně byly spolu, i když já ještě pod mamčiným srdcem). Vůni křivoklátských lesů máme otištěnou v duši. Snažím se žít takový život, abys na mě byla pyšná. Snad jsi. Víím, že se Ti nežilo lehce. Ale také víím, žeš to nikdy nevzdala. Že jsi pro milované udělala cokoli. Mít znovu tu šanci, sedla bych si s Tebou a vyzvíдалa vše, co mě zajímá. Jenže dokud to jde, neptáme se. Máme pocit, že naši blízcí jsou s námi napořád, že to tak bude věčně jako léto na senoseči, a když nám dojde, jak je život krátký, už se není koho ptát. Zbydou fotky na zdi, vzpomínky a vděčnost, že jsme měly možnost potkat se. Dala jsi nám, ženskému pokolení, co přišlo po Tobě, sílu, důvtip a touhu nevzdat to. Koluje nám to v žilách, víím to. Nejen za to děkuju. ♡

Tvoje pravnučka Jana

PS: Pozdravuj babičku a všechny milované, kteří s Tebou jsou a shovívavě a s láskou pozorují to naše zemské pinožení. Jednou na viděnou, na shledanou.